

Skolning för jaktledare 2014

Innehåll

1. Jaktledare
2. Ledarens uppgifter
3. Utlänningar
4. Säkerhet
5. Vapenärenden
6. Väg- och splittrade områden
7. Beskattningsrekommendationer
8. Efter skottet
9. Licensavgifter och ny jaktlicens
10. Älgar som påträffats sjuka, skadade och döda
11. Vidareförädling av bytet
12. Mellanbokslut över bytesuppgifter
13. Bytesmeddelanden
14. Sorkka och observationskort

1. Meddelande om jaktledare

- Jaktlicensmottagaren ska innan jakten inleds skriftligen meddela till ifrågavarande jaktvårdsförening jaktledare och dennes ersättare
- För varje samlicensdeltagare i samlicensen meddelas jaktledare
 - ersättarnas turordning kan bestämmas i förväg
 - väljs personer som har förmåga, kunskap och framför allt vilja att fungera som jaktledare
 - jaktledarna ska ha erlagt viltvårdsavgiften

1. Jaktledare

Så mycket mera än jaktens ledare

- Ska känna jägarnas kunskaper och förmågor
- Sällskapets stöd
- Valet är inget hedersuppdrag, personen ska kunna sköta om de uppgifter som åläggs honom/henne
- Alla är inte lämpade som jaktledare, därför ska valet grunda sig på frivillighet!

Tack vare jaktledarna sker ytterst litet jaktolyckor i Finland!

1. Jaktledaren JL 28 §

- Övervakar personligen, att säkerhetsföreskrifterna och för jakten gällande anvisningar åtföljs
- Den som deltar i jakten är skyldig att följa jaktledarens bestämmelser
- Jaktledaren får förbjuda deltagande i jakten, om hans/hennes bestämmelser/regler inte åtföljs
- Vid jakt i sällskap ska jaktledaren varje jaktdag vara med vid ifrågavarande jakt
 - Gäller också vakjakt och jakt med hund

2. Jaktledarens uppgifter

1. *Planera de praktiska jaktarrangemangen*

- Pass och passlinjer (i terrängen och på kartan)
- Meddela om förändringar av arrendekontrakt
- Förverkligandet av drevjakt
- Användningen av hundar
- När jagar man
- Vaktjakt (tidsbegränsningar)
- Användning av ersättare
- Användning av kommunikationsapparater och tillstånd (vhf, mobiltelefon)

2. Jaktledarens uppgifter

2. *Ge jaktens deltagare nödvändiga föreskrifter för jakten och de säkerhetsåtgärder som ska följas under jakten*
- Jaktens inledande förmaningstal (rekommendationer, vikten av att identifiera djuret som ska skjutas)
 - Djur som ska skjutas (före varje drev)
 - Uppförande vid passet och ståndskall
 - Förbjudna skjutriktningar
 - Muntligt och skriftligt till *alla*, även till de som kommer senare och till gäster

2. Jaktledarens uppgifter

3. *Se till att villkoren i jaktlicensen och att stadgarna för jakt följs*
- Förverkligande av eventuella villkor för vuxna djur
 - Till jakten hörande säkerhetsanvisningar
 - Utrustning; klädsel, vapen och patroner, (första hjälpen!)
 - *Rätt att granska viltvårdsavgift och skjutprov*
 - Kan förbjudas att jaga om inte uppvisas
 - Uppvisande av skjutvapnets innehavstillstånd kan jaktledaren inte kräva

3. Utlänningar som deltar

Jaktens ledare har rätt men är inte skyldigt att granska, att:

1. utländsk jägare har betalt den finländska viltvårdsavgiften
2. skjutprovet är avlagt i Finland

eller

2.1 i utlandet avlagt motsvarande skjutprov

2.2 ingår det i det utländska jaktkortet

(rätt att skjuta motsvarande stora hjorddjur)

4. Säkerhet!

- Jakten får inte orsaka fara för människor eller egendom
 - meddela via vhf om människor som rör sig i området
- Utan lov får man inte skjuta närmare än 150 meter från bebodd byggnad
- Vilt får inte skjutas på allmän väg (landsväg) eller över järnväg eller när viltet eller skytten befinner sig på en sådan väg
- Vapnet oladdat i fodral eller låset öppet när drevet är slut, då bytet dras och vid pauser
- Av överkroppens klädsel och huvudbonad ska minst 2/3-delar täckas med orange eller orangeröd färg från och med 1.2.2014

4. Tillåtna varsekläder

4. Uppfyller inte kraven

Mindre än två
tredjedelar orange

Röd

Röd

4. Säkerhet!

Skjutsektor

Förbjuden sektor

90°

Förbjuden sektor 90°

Skjutsektor

När du kommit till passet klargör (och märk ut) grann-passets position och förbjudna skjutsektorer!

4. Säkerhet!

Skjutvapenlagen 88 §

- Skytt, som inte har innehavstillstånd för motsvarande skjutvapen, ska ha en övervakare, som har innehavstillstånd för motsvarande vapen
- Övervakaren ska vara i skyttens omedelbara närhet
 - Kan ingripa i skyttens hantering av vapnet
 - Kan inte själv samtidigt vara skytt
- Jaktledaren har inget ansvar, om det i övervakarens dokument visar sig finnas brister

4. Säkerhetsplan

Olycksförebyggande verksamhet och åtgärder vid följande situationer:

- Olyckor med vapen
- Sjukdomsanfall
- Olycksfall
- Vilsegångna
- Trafikolyckor
- Olyckor, icke deltagare i jakten
- Ankomstvägar för utryckningsfordon
- Samlingsplatser

5. Vapen och ammunition

- Räckflatt kulvapen
- I automatiska vapen får förutom i pipan varande patron finnas max. 3 patroner i magasinet max. 3 patroner
- Kulans vikt minst 9 g för älg, (för hjort 6 g)
 - träffenergin (E 100) minst 2700 J, (för hjort 2000 J)
- Kulans vikt minst 10 g, (för hjort 8 g)
 - träffenergin (E 100) minst 2000 J, (för hjort 1700 J)
- Kulan skall vara avsedd att expandera

Transport av vapen är en
säkerhetsfråga

Oladdat i fodral!

5. Vapen i fordon

- ”...oladdat och insatt i fodral...”
- **Rekommendation: magasinet bort eller tömt**
- ”Det är förbjudet att transportera jaktvapen i motordrivna fordon i terrängen (t.ex. fyrhjuling).”

100 m!

”Vilt får inte skjutas från luftfartyg eller motordrivna fordon som rör sig på marken eller isen, inte heller i skydd av dessa, eller omedelbart efter att de har stannat, *närmare än hundra meter* från dessa eller från fartyg eller båtar vilkas motor är i gång.” ...

- Har man nytta av användning av bilen omedelbart efter att den stannats?

5. Med vapen på grannens område

”Jaktvapen får inte utan *lovligt syfte* eller utan *jakträttsinnehavarens medgivande* transporteras annat än oladdat och insatt i fodral på sådant område där personen inte har jakträtt eller jakttillstånd.”

- Gäller inte på landsväg som gränsar till ett jaktområde = allmän väg
- Observera också vattenområden
- Tillstånd av jaktledaren på grannområdet

6. Jakt invid allmän väg

Jakt får inte förorsaka fara för människor eller egendom

- Förbjudet att placera anordningar och konstruktioner på vägområde (trådar, älgstorn)
- Sträva till att organisera drevet bort från vägen
- Varna trafiken från bägge riktningarna (också när bytet lastas på)
- Förbjudet att hindra trafiken
- Flyttbara officiella trafikmärken som varnar för jakt är tillåtna (avlägsnas då drevet avslutats)

Varningsmärken!

Älgtorn och allmänna vägar

- Alla allmänna vägar är numera landsvägar
- Älgtornen på minst 20 meters avstånd från vägens mittlinje (vid huvudvägar 30 meter) på grund av skyddsområdet
- Är det bra för jaktens image att ha tornen synligt nära landsvägen?
 - Allmänt tror man, att man skjuter från tornen mot vägen, fastän man inte gör så

6. Älgtråd och allmänna vägar

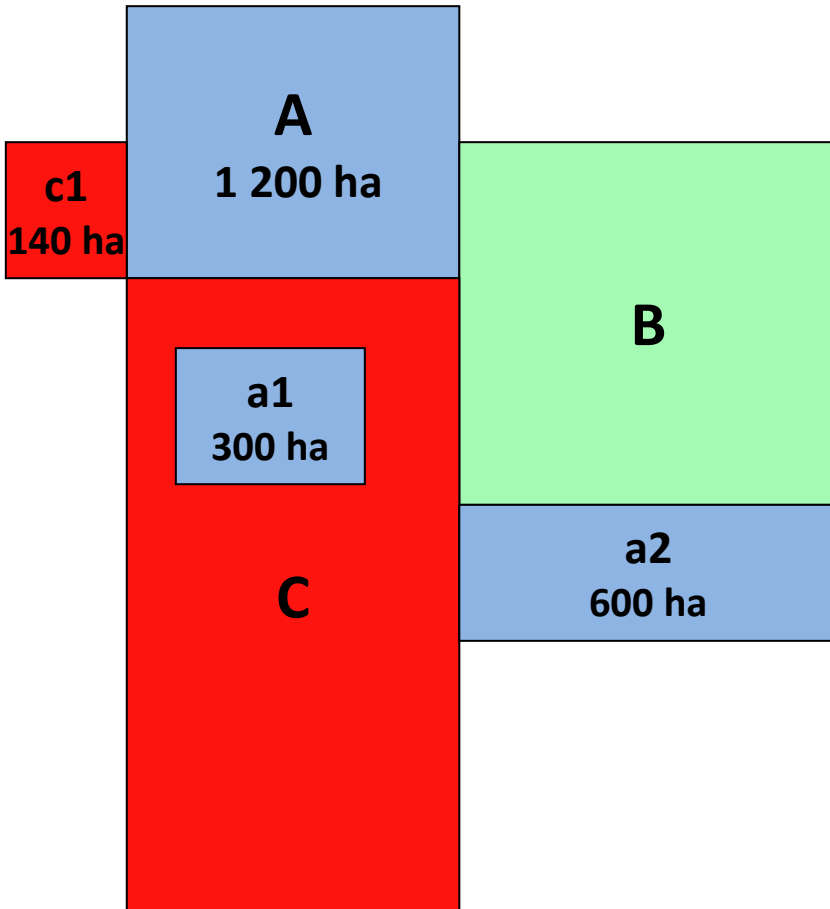
- Det är förbjudet att sätta upp tråd vid vägområde
 - Ytterom vägområde behöver man markägarens tillstånd
- Vägområdet sträcker sig minst 2 meter från yttre kanten av diket, om vägområdet inte markerats
- Från dikesrenen 2 meter eller från vägsläntens kant utåt

6. Splittrade områden

”För jakt på älg ett lämpligt enhetligt område på minst 1000 hektar” (JL 27 §)

- På mindre områden får man inte jaga
- Ett kort vattenområde gör inte områden till separata områden
- Ett gemensamt råmärke gör inte områdena enhetliga
- Gäller inte för samlicensens interna områdesfördelning

Splittrade områden vid älgjakt

1. A, B och C i samsök

- Kommer överens också om användningen av områdena a1, a2 och c1 i ett gemensamt avtal

2. A och B i samsök, C egen licens

- A och B avtalar om användningen av område a2
- Område a1 är splittrat område, där man inte kan jaga älg
- c1 är splittrat område, eftersom det anknyter till huvudområdet endast vid råmärket

3. A, B och C separata egna licenser

- Områdena a1, a2 och c1 är alla splittrade områden: c1 anknyter till C –området endast vid råmärket

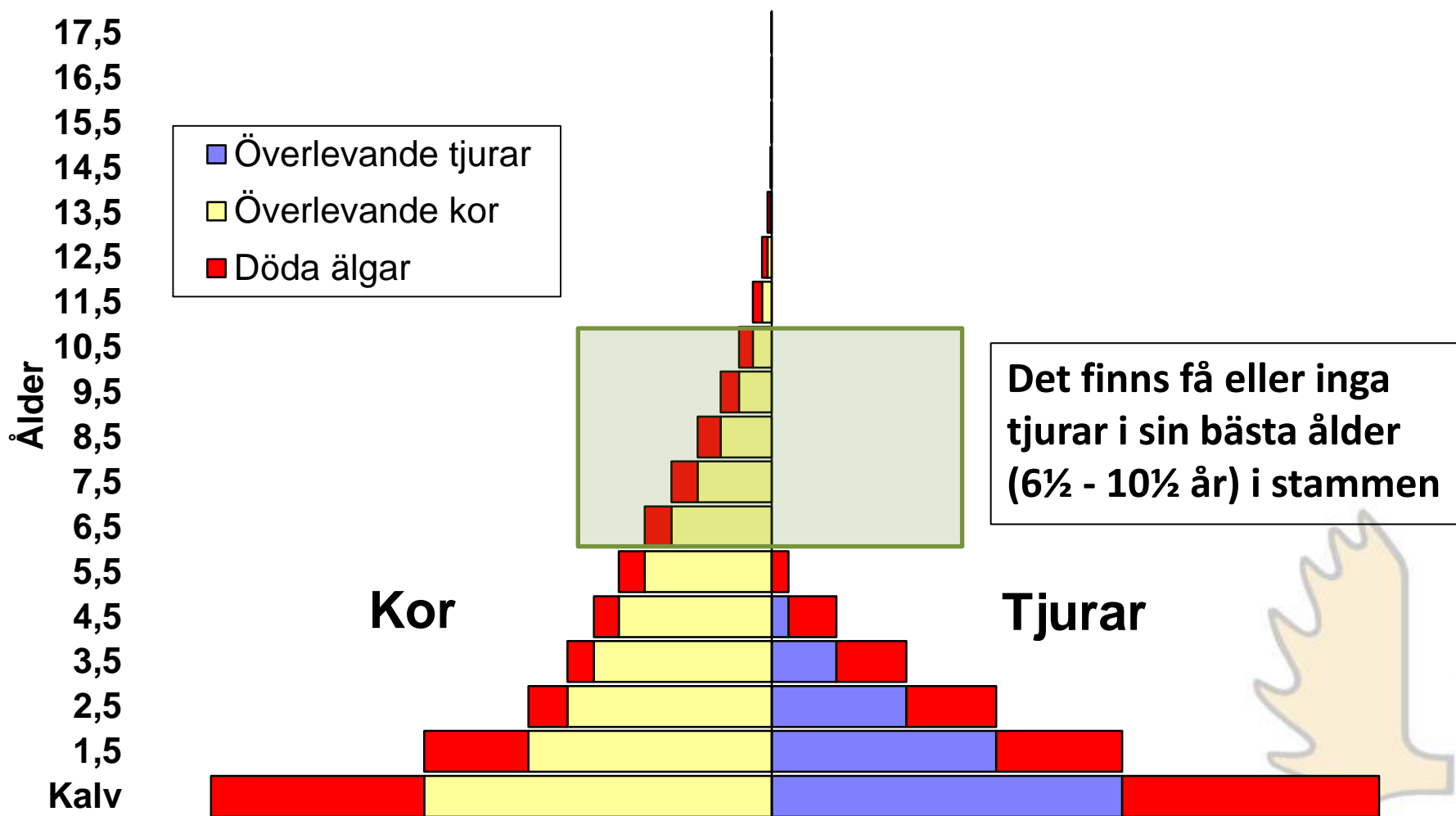
7. Bakgrund till beskattningsrekommendationerna

Målsättningen i den nationella skötselplanen för älg:

- Älgstammen i Finland är livskraftig och stabil och skadorna hålls på en måttlig nivå
- Ko/tjur-förhållandet bland de vuxna älgarna är högst 1,5 i varje älgförvaltningsområde
- Efter jakten består den övervintrande stammen av 20 – 30 % kalv av de överlevande älgarna

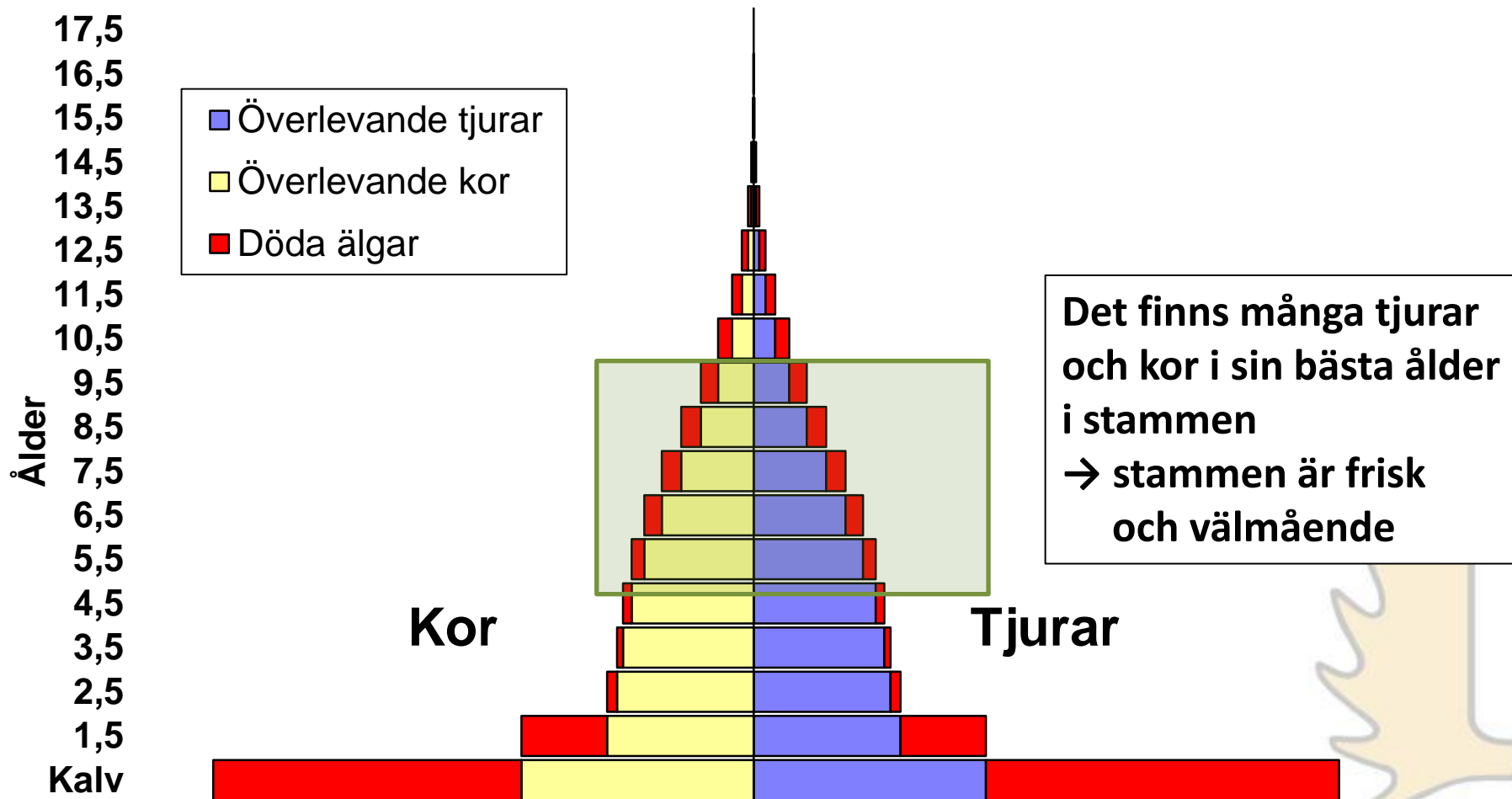
7. Jaktdödlighet

För stor beskattning av tjurar har lett till en snedvriden stamstruktur

7. Naturenlig dödlighet

Naturenlig dödlighet leder till en naturenlig stamstruktur

7. Biologiska konstateranden

Om det finns få tjurar, fungerar inte det normala brunstbeteendet

- **Korna föder färre kalvar**
- **Korna föder sent på grund av utdragen och sen brunst**
- **Kalvarna har inte tillräcklig tid att växa till sig innan vintern**

Om tjurarnas medelålder är för låg

- **problem i brunstbeteendet**

Om kornas medelålder är för låg eller för hög

- **Korna föder färre kalvar**

Om stammen är för gles fungerar inte det normala brunstbeteendet

- **korna föder färre kalvar**

7. Beskattningsprinciper

Om jakten inte planeras målmedvetet över tillräckligt stora områden, snedvrids balansen i stammarna.

Följder:

- Snedvriden könsfördelning
- Snedvriden åldersfördelning
- Försämrade produktivitet
- Låga slaktvikter
- Små troféer

Älgkalv: slaktvikt 35 kg

7. Beskattningsprinciper

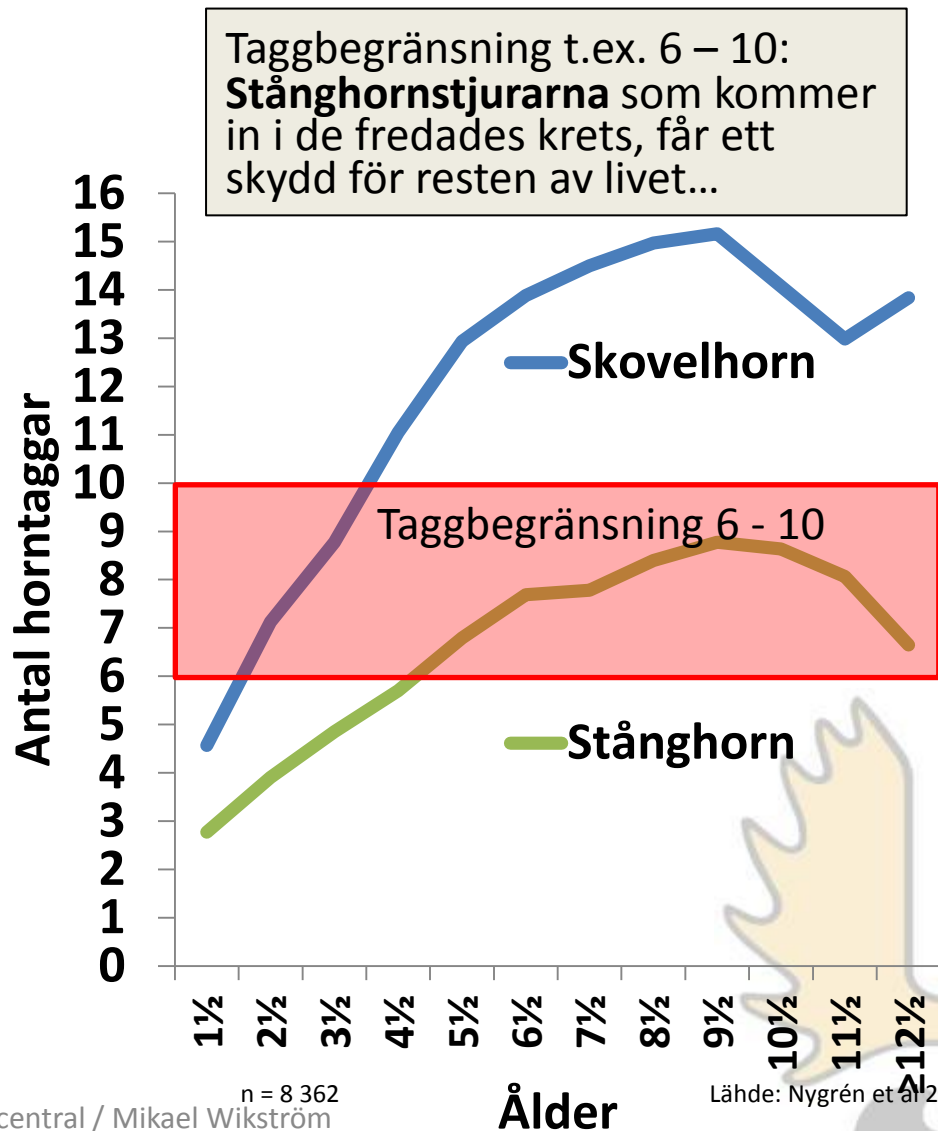
Ett fungerande ”spar-program” för tjurar måste uppfylla följande kriterier:

- 1. Höja tjurarnas medelålder**
- 2. Spara väl utvecklade tjurar och avlägsna svagt utvecklade**
- 3. Lätt att använda i jaktsituationer oberoende av jägarnas erfarenhetsnivå**

7. Horntaggsbegränsningar

Det finns två horntyper och deras mellanform i Finland:

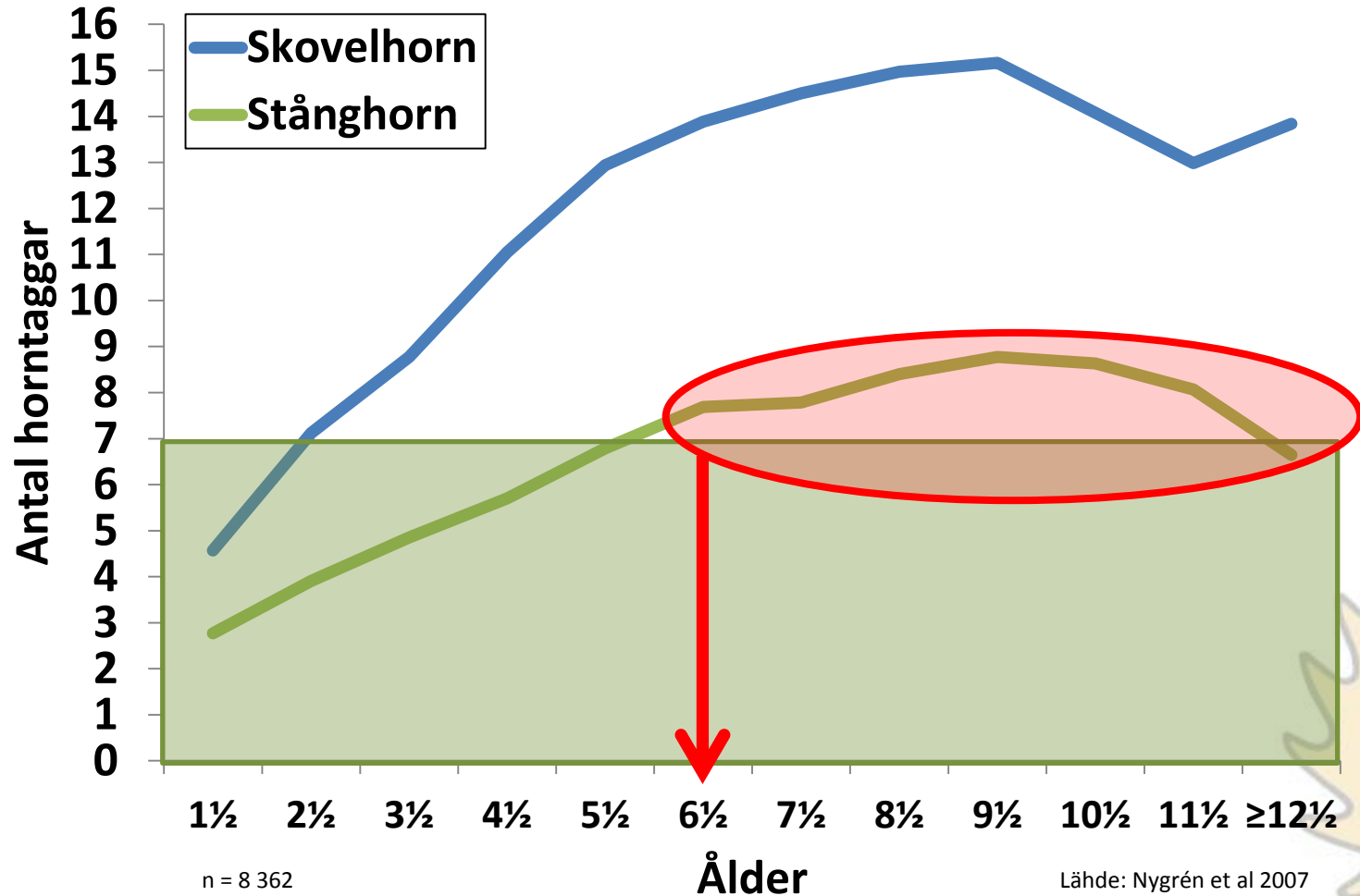
- Skovelhornen utvecklas snabbare än stånghornen
- Skovelhornstjurarna "växer ut ur" en dylik hornbegränsning allt för snabbt

7. Horntaggsbegränsningar

Tjurarnas medelålder höjs genom att skydda unga tjurar $\leq 5\frac{1}{2}$ år;

➤ Stånghornstjurar fälls när de har flera än 7 taggar

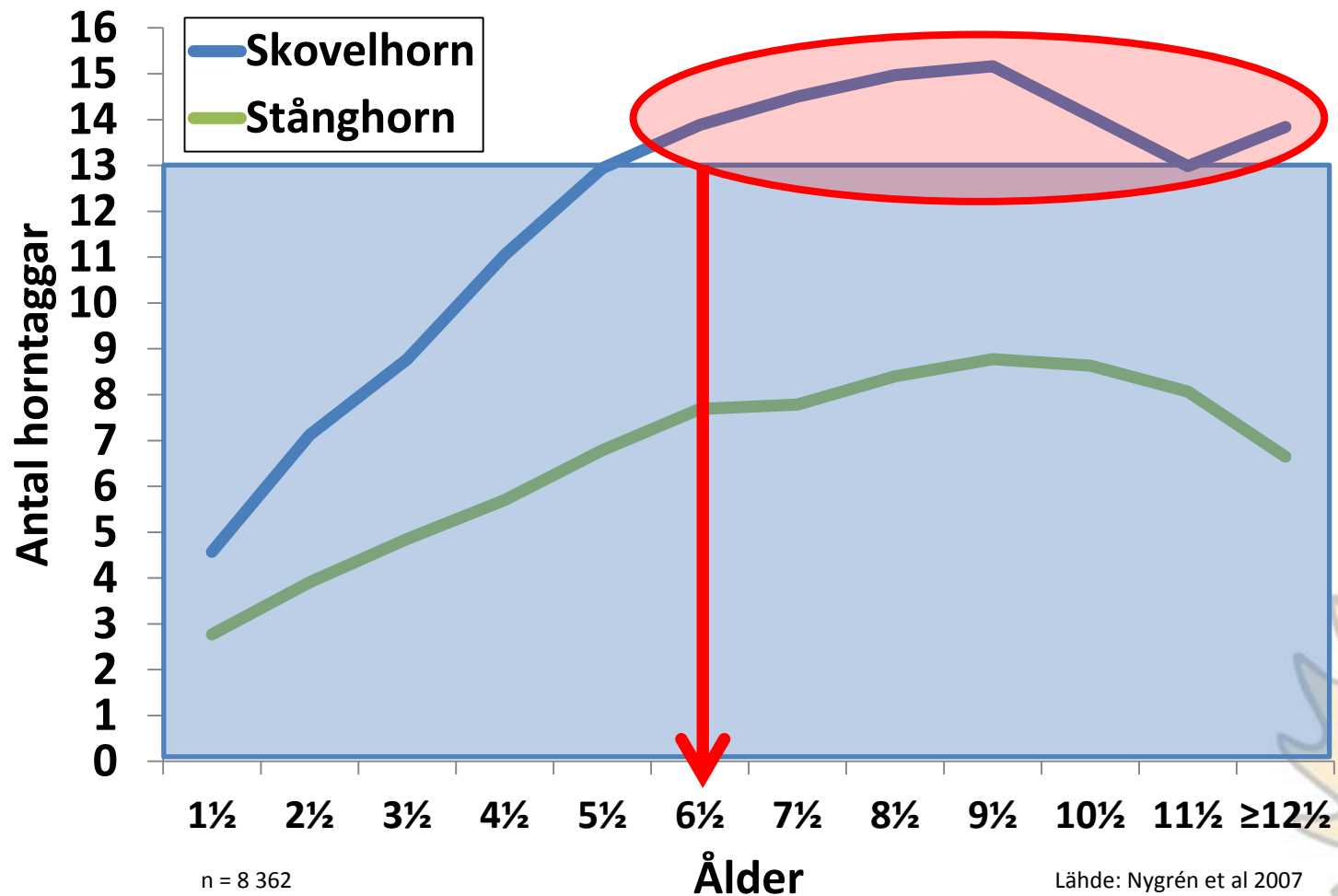
n = 8 362

Lähde: Nygrén et al 2007

7. Horntaggsbegränsningar

Tjurarnas medelålder höjs genom att skydda unga tjurar $\leq 5\frac{1}{2}$ år;

➤ Skovelhornstjurar fälls när de har flera än 13 taggar

n = 8 362

Lähde: Nygrén et al 2007

7. Grundprinciper

- **Alla unga tjurar sparas (0 – 7 taggar)**
- **Endast tjurar med stora horn fälls**
 - Unga tjurar växer till ”avverkningsmogna” på några år
- **Ensamma kor kan alltid fällas**
 - Särskilt i början av säsongen (kor som inte kalvat)

7. Sparas!

7. Undantag

**Små, svaga tjurar med
dåliga taggar kan
avlägsnas
(taggarnas längd under 10 cm)**

7. Reglering av könsfördelningen

Om målsättningen är att balansera stammens könsfördelning, t.ex. 2,0 kor / tjur \rightarrow 1,0 ko / tjur

- **Man fäller under några år färre tjurar än vad det kommer till tjurkalvar** (tjurarnas andel av de vuxna i bytet t.ex. 30 - 40 %)

När målsättningen har uppnåtts, **upprätthåller** man önskad könsfördelning genom att i fortsättningen fälla lika mycket tjurar som det kommer till tjurkalvar (tjurarnas andel av de vuxna i bytet cirka 50 %)

Det lönar sig inte att fälla flera kor istället för de icke skjutna tjurarna. Om målsättningen är att upprätthålla nuvarande täthet kan man istället fälla flera kalvar...

8. Efter skottet

- Säkra vapnet, lugna dig, lyssna
- Anmälan till jaktledaren om det skjutna djuret
- Anmäl till grannpassen om förflyttning till skottplatsen
- Skytten granskar skottplatsen och markerar den i terrängen (t.ex. wc-papper) eller dirigerar kamraten till platsen
 - På skottplatsen söker man efter tecken på träff; blod, hår, bensplitter, spår i träd efter skottet ...
- Om älgen inte påträffas, följer skytten *synliga spår* 50-100 meter **BREDVID SPÅREN**, utan att förstöra spåren och märker ut hur långt han/hon följde spåren

8. Efter skottet

- Om älgen inte påträffas, meddela jaktledaren, som fattar beslut om fortsatta åtgärder
- Jaktledaren intervjuar skytten
- Efter ungefär 2 h börjar man spåra älgen med eftersöks-hund, så att djuret hinner lugna sig och lägga sig ner
 - Under väntetiden uppgörs ett nytt pass, omkring liggande vägar granskas (med kopplad hund) och man skaffar fram en eftersöks- samt en ställande hund till platsen.

Eftersökshund borde finnas att tillgå i varje jaktsällskap!

8. Efter skottet

- Skadskjutningsblankett/anteckningar görs samma jaktdag!
 - Till hjälp senare, om t.ex. i skogen påträffad älg undersöks av polisen
- Om det skadskjutna djuret går från det egna jaktområdet anmäler man om detta i följande ordning:
 1. jakträttsinnehavaren (grannföreningen)
 2. (markägaren)
 3. enligt övervägande till polisen

Efter skottet

Spårning och avlivning av skadat djur

- Tillstånd till eftersök på främmande område av jaktledaren för ifrågavarande område
- Avlivning möjligt med stöd av JL 84 § - ”djurskyddsliga grunder”
- Skadskjutningen skall kunna bevisas → fotografering
- Om skadskjutning ska det alltid anmälas till områdets jakträttsinnehavare
 - Om inte anträffbar, till polisen enligt övervägande
 - OBS! Polisinrättningsens och jaktvårdsföreningens avtal

Efter skottet

Det skadskjutna djuret blir kvar i skogen, är jaktlicensen förbrukad?

- Beslutet är licensmottagarens
 - Vid samlicens ska anmälan om skadskjutet djur alltid också göras till licensmottagaren
- Om det skadskjutna djuret hittas dött, är det bort från licensmottagarens jaktlicenser
 - Om jaktlicenserna redan är slut → polisärende
- Finns ingen tidsbegränsning för att hitta det skadskjutna djuret

Efter skottet

Fällning av ett djur i strid med licensvillkoren – eller i strid med jaktförordningen/-lagen

- T.ex. med sista ”kalvlicensen” fälls ett vuxet djur, ett friskt djur fälls på område som inte arrenderats eller en ko som åtföljs av kalv fälls
- Jaktledaren meddelar till polisen
- Jaktlicensen anses förbrukad
- Bytet till staten
- Förundersökning och åtalsprövning

9. Jaktlicensavgifter

Lag om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift 4 §

Älg

Fullvuxen 120 €

Kalv 50 €

Vitsvanshjort

Fullvuxen 17 €

Kalv 8 €

- Skall betalas inom 7 dygn efter att jaktlicenserna använts eller efter det att fredningstiden börjat (obs. samlicenser)

9. Ny jaktlicens

- Istället för ett hjortdjur som mer än till hälften är odugligt som människoföda
 - Får inte bero på licensmottagaren (t.ex. tidigare under jakten skadat djur)
 - Fotografera det sjuka djuret för säkerhets skull
- Viltcentralen begär utlåtande från jaktvårdsföreningen vid behov
- Granskning av veterinär inte nödvändig
 - Beställaren betalar kostnaderna
- Ansöker om en ny avgiftsfri jaktlicens från viltcentralens regionkontor (ansökningsblankett från riista.fi –sidorna)
- Ansökaren är licensmottagaren, inte samlicensdeltagaren

10. Sjuka eller skadade älgar under jakttiden

- Anmälan till polisen till nummer 112 (såsom också ytterom jakttiden)
 - 1) Från polisen tillstånd att avliva, ifall man inte har jaktlicens för att fälla djuret
 - SRVA-verksamhet → älgen till jaktvårdsföreningen
 - 2) Om man fäller älgen med stöd av jaktlicensen, 50 % - regeln
 - Licensmottagaren ansöker vid behov en ny jaktlicens från viltcentralens regionkontor

10. Älg som påträffas död

- Vilt som påträffas dött (eller avlivats) tillhör områdets jakträttsinnehavare, om han har rätt att jaga ifrågavarande vilt på området
- Om viltet jagats med stöd av jaktlicens, får den, som är berättigad att jaga på området, *om han vill* behålla djuret, om han har en likadan jaktlicens

ELLER

- Använder en licens för ifrågavarande djur istället för jägaren
- I annat fall tillhör djuret jägaren

10. Älg som påträffas död

- Om jaktlicensbelagt vilt som påträffas dött ska utan dröjsmål anmälas till den som *innehar jakträtten* samt till *jaktvårdsföreningen* på området (JL 83 c §)
- Om inte orsakar olägenhet, behöver inte grävas ner
- Den som upplever olägenhet av djurkroppen kan gräva ner eller förstöra den
 - Betalar också kostnaderna! (t.ex. hälsovårdsmyndighet) JL 83 b §

11. Vidareförädling av bytet

- Jakt är så kallad primärproduktion
- Oflått vilt kan överlåtas direkt till konsumenten:
 - Årligen högst 10 älgar, 30 hjortar eller 50 rådjur
 - Krävs inte anmälan om primärproduktionsställe, om livsmedelslokal och ej heller köttbesiktning
 - Kött av vilt/flådd djurkropp är inte en produkt av primärproduktion

11. Vidareförädling av bytet

- En jaktförening kan överlåta till konsumenten oflått vilt i små mängder
- Vid överlåtelse av oflått vilt krävs inte anmälan om primärproduktionsställe, om livsmedelslokal och inte köttbesiktning
- Då djurkroppen är flådd eller styckad är det inte längre en produkt av primärproduktion!

11. Obesiktat kött

- Jägaren kan överlåta direkt till konsumenten små mängder kött från frilevande vilt
- Jägaren kan leverera till detaljhandeln, kött motsvarande 10 älgar, 30 hjortar och 50 rådjur per år
- Krävs anmäld livsmedelslokal!
- Köttbesiktning krävs inte
- Också polisen/jvf kan ha auktioner utan köttbesiktning från anmälda livsmedelslokaler

11. Obesiktat kött

Jaktfest:

- Kan hållas vid föreningshus eller restauranger som privattillställningar

Fraktverksamhet:

- privatpersoner kan överlämna obesiktat kött för behandling t.ex. rökning, till livsmedelslokaler som har meddelat om transportverksamhet
 - köttet ska returneras tillbaka med andra ord inte för allmän konsumtion

11. Besiktning av kött

- besiktning av kött av frilevande vilt endast i anläggningar godkända för vilthantering (eller i renslakterier)
- Evira godkänner hanteringsanläggningar för vilt och ordnar köttbesiktning i dessa
- I vilthanteringsanläggningar får man inte hantera obesiktat kött utan köttbesiktning
- På [Eviras](#) sidor förteckning över godkända anläggningar (Wg)

12. Bytesstatistikens mellanrapport

- Licensinnehavaren sammanställer uppgifterna över fällda djur, som är skjutna under de 6 första veckorna (situationen fre 7.11.2014)
- Meddelas *hur många fällda vuxna tjurar, vuxna kor och hur många kalvar*
- Uppgifterna meddelas under lördagen 8.11. till verksamhetsledaren; per e-post, textmeddelande eller genom att ringa (i samsök ska man komma överens om meddelandet)
- Viltcentralen informerar om resultaten samt jaktens riktlinjer för slutperioden ons 12.11.

13. Att fylla i bytesmeddelandet

- Jaktledaren fyller i/ granskar/undertecknar
- Horntaggar, kom ihåg att också anteckna 0+0
- Alla fällda älgar skall antecknas, också sjuka
- Samlicensens licensmottagare sammanställer uppgifterna från samlicensdeltagarföreningarnas bytesmeddelandebilagor
- Obs! Uppgifter om stam kvar; älgar, hjortar, skogsrenar och rådjur
- Returneras till *jaktvårdsföreningen* inom 7 dygn efter det att djuren fällts eller inom 7 dygn efter att fredningstiden har börjat

Att åsidosätta anmälningsskyldigheten är en
jaktförseelse!

13. Bytesmeddelandets uppgifter om fällningsplats

- För varje fälld älg måste man meddela fällningsplatsens koordinater på blanketten [detaljerade uppgifter över varje djur](#)
- Platsuppgifterna har man nytta av bl.a. i forsknings-syfte och eventuellt för styrning av jakten
- Koordinaterna enligt ETRS-TM35FIN-plankoordinatsystem
- <http://kansalaisen.karttapaikka.fi>
- <http://www.retkikartta.fi/>

13. Bytesmeddelandets uppgifter om fällningsplats

- Redan i terrängen kan koordinaterna för fällningen tas med GPS
- Man bör känna till vilket koordinatsystem som är i bruk i GPS-apparaten
- Nödvändiga konverteringar från ett system till ett annat (t.ex. WGS84 → ETRS-TM35FIN) kan man göra på [Kansalaisen karttapaika](#)
- Om konverteringen inte lyckas, anteckna på blanketten vilket koordinatsystem som du använt!

The screenshot shows the 'KARTTA PAIKKA' interface. It features a map of Finland with a red location marker. The text below the map reads: 'ETRS89 maantiet. koord. (~WGS84) lat 64° 52.045' lon 25° 1.787''. Below this, there are buttons for 'Kartta' and 'Ilmakuva'. A navigation bar contains buttons for 'Hae', 'Tee linkki', 'Muunna', 'Tilaa', 'Asetukset', and 'Palaute'. A section titled 'Muunna koordinaatteja' provides instructions: 'Voit muuntaa koordinaatteja järjestelmästä toiseen. Lisäksi näet millä karttalahdella osoittamasi piste on.' It includes input fields for 'N / lat:' (64° 52.045') and 'E / lon:' (25° 1.787'). A dropdown menu for 'Lähtökoordinaatisto:' is set to 'ETRS89 maantiet. koord. (~WGS84)'. At the bottom, there are buttons for 'Muunna' and 'Näytä kartalla'.

14. Sorkka

- Sorkka = elektroniskt älgobservationskort på nätet
- Som stöd för planering av jakten t.ex. vid licensansökning
- [Registrering](http://riista.rktl.fi/DWRKTL/) på adressen: riista.rktl.fi/DWRKTL/
- Användarsignum = fungerande e-postadress
 - Kan även göras av annan än jaktledaren
- Instruktioner och video:
http://www.rktl.fi/sahkoiset_palvelut/
- Endast den elektroniska returneras
 - Det är bra att själv arkivera pappersversionen

14. Älgobservationskort

- Använd endast det nya älgobservationskortet som kom med jaktlicensen!
- Ett hjälpmedel när man följer älgstammens utvecklingen på det egna jaktområdet
- För föreningen en mapp, där kopior av älgobservationskortet från tidigare år hittas
 - Underlättar en planerad beskattning och jämförelse mellan åren
- Observationskort får man från jaktvårdsföreningen och Rktl:s [-sidor](#)

Trygg älgjakt!